

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗

วันพฤหัสบดีที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

๑. รองนายกรัฐมนตรี นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	ประธานกรรมการ
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง	รองประธานกรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงยุติธรรม นางพงษ์สวาท นีละโยธิน	กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงการคลัง นายพนิต ธีรภาพวงค์ (ผู้แทน) ที่ปรึกษากฎหมาย	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงมหาดไทย นายมานะ สิมมา (ผู้แทน) ที่ปรึกษากฎหมาย	กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นางสาวชมภารี ชมภูรัตน์ (ผู้แทน) ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กรรมการ
๗. อัยการสูงสุด หม่อมหลวงศุภกิตต์ จรูญโรจน์ (ผู้แทน) เลขาธิการสถาบันนิติวัชร์	กรรมการ
๘. เจ้ากรมพระธรรมนูญ พลเอก พิสิษฐ์ นพเมือง	กรรมการ
๙. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจตรี วิทยา เย็นจิตต์ (ผู้แทน) ผู้บังคับการกองคดีอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ

๑๐. เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา
นายพนพล เกร์ฤกษ์ (ผู้แทน)
รองเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑๑. เลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
นายนิติไชย เกษมมงคล
๑๒. เลขานุการ ปปง.
นายเทพสุ บวรโชติตารา
๑๓. เลขานุการ ป.ป.ส.
พลตำรวจโท ภาณุรัตน์ หลักบุญ
๑๔. เลขานุการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
นางสาวมนต์ทิพย์ สัมพันธ์วงศ์ (ผู้แทน)
ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพมนุษย์และสังคม
๑๕. เลขานุการคณะรัฐมนตรี
นางสาวสาวิตรี ชำนาญกิจ (ผู้แทน)
รองเลขานุการคณะรัฐมนตรี
๑๖. เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง
นายประพัฒน์ ต้นสุวรรณนนท์
๑๗. เลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม
นายเผ่าพันธ์ ชอบน้ำตาล (ผู้แทน)
รองเลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรม
๑๘. เลขานุการเนติบัณฑิตยสภา
นายชาติรี สุวรรณิน
๑๙. นายกสภาทนายความ
นายวีรศักดิ์ โชติวานิช (ผู้แทน)
อุปนายกฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
๒๐. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม
นายวัลลภ นาคบัว
รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
๒๑. ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.
ร้อยตำรวจโทหญิง สุทธิมา พิพัฒน์พิบูลย์
รองเลขานุการ ก.พ.
๒๒. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ
นายอภิชาติ รัตนาศรี
รองผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ
๒๓. ผู้ทรงคุณวุฒิใน กพยช.
นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชญาวิทยา

๒๔. ผู้ทรงคุณวุฒิใน กพยช. กรรมการ
ว่าที่พันตรี สมบัติ วงศ์กำแหง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารงานยุติธรรม
๒๕. คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กรรมการ
นายไพสิฐ พาณิษฐ์กุล (ผู้แทน)
อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม เลขานุการ
พันตำรวจโท พงษ์ธร ัญญะศิริ
๒๗. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ผู้ช่วยเลขานุการ
นายชาติรี จันทร์เพ็ญ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายจารุกิตติ์ จิตติมา สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๒. นางสาวนพพรณ ธรรม์ชูวงศ์ กระทรวงมหาดไทย
๓. พันเอกสิรภพ พูลเจริญ กรมพระธรรมนูญ
๔. พันเอกเสนีย์ พรหมวิวัฒน์ กรมพระธรรมนูญ
๕. นายชิต บุญเงิน สำนักงาน ป.ป.ช.
๖. นายวิทยา นิตธรรม สำนักงาน ปปง.
๗. นายประกาญจน์ ขอบไพบูลย์ สำนักงาน ป.ป.ส.
๘. นางสาวอภิรดี เกษศรีสังข์ คณะทำงานรองนายกรัฐมนตรี
๙. นางศิริกุล สิริอรุณรุ่งโรจน์ สำนักงานศาลปกครอง
๑๐. นางชัตติยา รัตนติลภ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๑. นายนิทัศน์ แสงวัฒนะ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๒. นายสายชล ยังรอด สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๓. นายไชยสุวัฒน์ ฤงเงิน สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๔. นางสาวปริยานุช จริงจิตร สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๕. นางสาวจิตติยา พุกษาเมธานันท์ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๖. นางสาวทิมา ทองศรีจันทร์ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๗. นางสาวสุดาพร สกุลดี สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๘. นางสาวปริยานุช สันติวงษ์ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๙. นางสาวศุภิสยา แก้วอ่อน สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๐. นางสาวนวรรตน์ นาควิจิตร สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๑. นางสุพิชฌาย์ ญาณวรสิทธิ์เดช นุชทัต สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒๒. นางสาวรัตนาวรรณ หอมเนียม สำนักงานกิจการยุติธรรม

๒๓. นางวันทิพย์ โกเมศ
๒๔. นายพรชัย อรุณสงค์

สำนักงานกิจการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกรรมการ กล่าวเปิดการประชุมพร้อมแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า วันนี้เป็นการประชุมครั้งแรก ภายหลังจากที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้ทำหน้าที่ประธานกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) โดยมีข้อห่วงใยจากนายกรัฐมนตรีและเกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐบาลในด้านกระบวนการยุติธรรมหรือการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน

ประการแรก คือ ความเข้าใจการบริหารงานยุติธรรม ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะงานด้านกฎหมาย กระบวนการสืบสวนสอบสวน การสั่งฟ้อง หรือการพิจารณาคดี แต่เป็นสิ่งที่ทำให้สังคมเกิดความรู้สึกเป็นธรรมและถูกต้อง ส่วนความยุติธรรมที่แท้จริงคือ ความยุติธรรมที่ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้อง และกฎเกณฑ์ กติกา มีความเป็นธรรม ไม่ได้จำกัดเฉพาะกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่หมายถึงรวมถึงกฎหมายทุกฉบับที่มีกฎเกณฑ์ กติกา กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือเป็นสาเหตุของการใช้อำนาจในทางที่มีขอบ การเปิดช่องทางให้มีการเรียกร้องผลประโยชน์ นโยบายของรัฐบาลต้องการให้เป็นรัฐที่สนับสนุนประชาชนในการดำรงชีพ ไม่ใช่เป็นรัฐที่สร้างอุปสรรค หมายความว่ากฎเกณฑ์ กติกาของการติดต่อราชการ การขอใบอนุญาตต่าง ๆ จะต้องไม่มีขั้นตอนมากเกินไปจนความจำเป็น ดังนั้น จะต้องปรับกฎหมาย ให้มีกระบวนการ ขั้นตอนให้น้อยลง ยกตัวอย่าง การขออนุญาตเปิดธุรกิจโรงแรม ผู้ประกอบการจะต้องติดต่อหลายหน่วยงาน และใช้ระยะเวลาดำเนินการสองถึงสามปี รวมถึงการขออนุญาตอื่น ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและทำให้สังคมเกิดรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากปัญหาที่กล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานยุติธรรม และเป็นภารกิจของ กพยช. ที่จะต้องบูรณาการร่วมกันในการพิจารณา กฎเกณฑ์ กติกา ที่ไม่อำนวยความสะดวกหรือไม่มีความจำเป็น เปลี่ยนจากการควบคุมเป็นการกำกับดูแลโดยเฉพาะในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศหรือประโยชน์สาธารณะจะต้องมองภาพรวมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานรัฐจะต้องบูรณาการร่วมกัน เพื่อแก้ไขระบบการบริหาร ซึ่งคือ การบริหารงานยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่ามีความเปลี่ยนแปลง และได้รับความเป็นธรรมในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

ประการที่สอง การใช้อำนาจของภาครัฐ ควรต้องศึกษาการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ แม้ในบางครั้งจะไม่ได้มีเจตนาที่ไม่ดีหรือมีเจตนาที่ดีมากเกินไป จนส่งผลกระทบต่อใช้อำนาจ สุดท้ายประชาชนได้รับความเสียหายและรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น การช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมซึ่งมีหลายประเด็นที่ทำให้ไม่ครบองค์ประกอบในการให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น จึงต้องนำมาปรับปรุงให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรม และไม่ใช่อำนาจมากเกินไป สิ่งเหล่านี้ กพยช. ต้องช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้ประชาชนและสังคมรู้สึกถึงความถูกต้องและเป็นธรรมของการใช้อำนาจภาครัฐในการบริหารราชการแผ่นดิน และในอดีตที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่กำกับและควบคุมเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากภาคเอกชนยังมีข้อจำกัดในเรื่องการค้าการลงทุนทางเศรษฐกิจ แต่ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจของประเทศขับเคลื่อนจากภาคเอกชนเป็นหลักและบทบาทของภาครัฐกลายเป็นผู้สนับสนุน แต่ระบบกฎหมายยังคงมีลักษณะควบคุมไม่สอดคล้องกับบริบทของระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะฉะนั้น การพัฒนากฎหมายเพื่อให้เกิดความยุติธรรมจะต้องเรียนรู้สังคม และปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป สิ่งเหล่านี้

เป็นแนวทาง...

เป็นแนวทางการทำงานของ กพยช. เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าการสังคมมีความถูกต้องเป็นธรรมมากขึ้น มีความสะดวกในการประกอบอาชีพมากขึ้น การใช้อำนาจของภาครัฐถูกต้องมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาลในเรื่องกระบวนการยุติธรรมที่ได้เน้นเรียนให้คณะกรรมการได้รับทราบเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานเบื้องต้น

มติที่ประชุม   รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า ตามที่ได้มีการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดส่งรายงานการประชุมดังกล่าวให้คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๖ โดยมีกรรมการประสานขอแก้ไขรายงานการประชุม จำนวน ๑ ท่าน คือ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยขอแก้ไขและปรับถ้อยคำในรายงานการประชุม หน้า ๓๑ ระเบียบวาระที่ ๔.๖ ย่อหน้าที่ ๓ ในส่วนของประเด็นอภิปรายจากเดิม “ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าเคยมีการศึกษาเรื่องนี้ แต่อาจจะต้องศึกษาเพิ่มเติมว่าในต่างประเทศมีการปรับเปลี่ยนอย่างไรบ้าง และหากมีข้อมูลเพิ่มเติมจะประสานสำนักงานกิจการยุติธรรมในการสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ” ปรับแก้เป็น “ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าเคยมีการศึกษาเรื่องนี้ แต่น่าจะหลายปีมาแล้ว ในการนี้อาจจะต้องศึกษาเพิ่มเติมว่าในต่างประเทศมีการปรับเปลี่ยนอย่างไรบ้าง และหากมีข้อมูลเพิ่มเติมจะประสานสำนักงานกิจการยุติธรรมในการสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ”

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แก้ไขรายงานการประชุมดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณารับรองรายงานการประชุม

มติที่ประชุม   รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

ความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ จนถึงปัจจุบัน

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ จำนวน ๙ คณะ ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ จนถึงปัจจุบัน ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม มีการประชุมจำนวน ๑ ครั้ง ได้มีการพิจารณาในประเด็นวาระที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ การติดตามและประเมินผลแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖) ได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ถึงสาเหตุและแนวทางเกี่ยวกับประเด็นตัวชี้วัดอัตราการกระทำผิดซ้ำลดลง ที่ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมาย ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้ศึกษาวิเคราะห์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๓ พบว่าในภาพรวมผลการประเมินบรรลุเป้าหมาย ส่วนข้อจำกัดบางประการได้มีการกำหนดไว้ในแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนต่อไป

๑.๒ การขับ...

๑.๒ การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) ภายหลังที่แผนแม่บทฯ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖ ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้มีการจัดสัมมนาเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ เพื่อเผยแพร่แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) ให้แก่หน่วยงานรับทราบถึงสาระสำคัญ เป้าหมาย ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานและการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงนำเสนอแนวทางการติดตามและประเมินผลความสำเร็จตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ นอกจากนี้ ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนในส่วนภูมิภาค ผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)

๑.๓ การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๑๖ (SDG ๑๖) ได้มีการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านสื่ออินโฟกราฟฟิกและวีดิทัศน์ มีการจัดทำรายงานประจำปีติดตามผลการดำเนินงาน และสนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานระดับชาติโดยสมัครใจ (VNR) นอกจากนี้ ได้มีการประชุมร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ ๑๖ และกำหนดแนวทางในการผลักดันให้ค่าคะแนนตัวชี้วัดตามเป้าหมายที่ ๑๖ ของประเทศไทยสูงขึ้น เบื้องต้นได้กำหนดให้มีการผลักดันให้มีการนำผลการจัดลำดับและค่าคะแนน SDG ๑๖ ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ และเป้าหมายของการดำเนินงานและนำตัวชี้วัดระดับสากล (global indicators) มาใช้ในการรายงานข้อมูลตัวชี้วัด SDG ๑๖ นอกจากนี้ ได้จัดทำแผนผังความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๖ และดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม (Rule of Law index) เพื่อยกระดับมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมให้มีความสอดคล้องตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมได้เสนอนายกรัฐมนตรี เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและพัฒนากฎหมายหลักนิติธรรมแห่งชาติ โดยมีศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ เป็นประธานกรรมการ

๑.๔ การขับเคลื่อนคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ได้มีการถ่ายทอดแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ ลงสู่ระดับพื้นที่ โดยจัดประชุมถ่ายทอดเนื้อหาของแผนแม่บทฯ ไปยังสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยจ. เพื่อรับทราบและสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำแผนแม่บทฯ ไปใช้เป็นกรอบการดำเนินงานในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับมิติการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทฯ หรือเพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในจังหวัดได้ นอกจากนี้ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุงคู่มือ กพยจ. และการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ มีการประชุมจำนวน ๑ ครั้ง ได้พิจารณาในประเด็นวาระที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... กระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งเรื่องคืน เนื่องจากได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม

๒.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ และคณะอนุกรรมการฯ ได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ คาดว่าจะเสนอสักสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๖๗

๒.๓ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการภายใต้ของคณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ และคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

๒.๔ การบังคับใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๖๕ (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา) มีสาระสำคัญว่าด้วยการปรับเปลี่ยนเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาของเด็กจาก ๑๐ ปี ไปเป็น ๑๒ ปี เพื่อให้มีความเหมาะสมกับเหตุผลทางการแพทย์ มาตรฐานของรัฐธรรมนูญ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมถึงการปกป้องคุ้มครองเด็ก และการแก้ไขปัญหาเด็กตามกลไกการทบทวนสิทธิมนุษยชนของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ การสงเคราะห์ คุ้มครองสิทธิ และสวัสดิภาพของเด็ก โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กที่อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะต้องรับโทษทางอาญาหรือเป็นผู้ต้องหาที่อ่อนความรับผิดชอบทางอาญาสามารถออกจากกระบวนการยุติธรรมได้เพิ่มขึ้น และได้รับการปฏิบัติในการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมกับลักษณะของการกระทำความผิดของเด็กตามหลักอาชญาวิทยา ทั้งนี้ “การนำเด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตั้งแต่อายุยังน้อย จะเป็นผลเสียมากกว่าผลดี” ซึ่งหากมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญา จาก ๑๐ ปี เป็น ๑๒ ปี จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใน ๓ มิติ ได้แก่ ต่อตัวเด็ก ต่อครอบครัวและสังคม และต่อประเทศชาติ

โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ๒ มาตรา (มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔) ได้แก่ ๑) การแก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กซึ่งไม่ต้องรับโทษ แม้ได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดจากอายุยังไม่เกิน ๑๐ ปี เป็นอายุยังไม่เกิน ๑๒ ปี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง) และ ๒) การแก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์อายุเด็กในการพิจารณาเพื่อใช้วิธีการสำหรับเด็ก จากอายุกว่า ๑๐ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี เป็นอายุกว่า ๑๒ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔) และได้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕ โดยฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิดแต่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา รวมถึงแนวทางการให้ความช่วยเหลือหรือสงเคราะห์เด็กที่อาจได้รับประโยชน์จากกฎหมาย ตลอดจนจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อผลักดันให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประโยชน์ในการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในโอกาสต่อไป

๒.๕ การพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย ได้จัดทำโครงการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่มีบทกำหนดโทษทางอาญาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่สมควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพร้อมข้อเสนอแนะ โดยจัดทำเป็นเอกสาร Conceptual Design การออกแบบเครื่องมือในการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งนำไปสู่การต่อยอดเป็นเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ในรูปแบบ Web Application (Law Enforcement Indicators : LEI) และเมื่อทดลองนำเครื่องมือดังกล่าวในรูปแบบเครื่องมือตัวอย่าง (Demo) มาทดลองใช้งาน

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา จำนวน ๔๘๐ ฉบับ และพระราชกำหนดที่มีโทษทางอาญา จำนวน ๒๒ ฉบับ ซึ่งเมื่อทดลองนำเครื่องมือ LEI ตัวอย่าง (Demo) มาทดลองใช้งานประกอบแล้ว พบว่า มีกฎหมายที่กำหนดบทลงโทษทางอาญาที่พิจารณาเห็นควรให้มีการแก้ไขปรับปรุง จำแนกเป็น ขั้นตอนการพิจารณา จำนวน ๑๑ ฉบับ ขั้นตอนระหว่างการพิจารณา จำนวน ๑ ฉบับ และขั้นหลังการพิจารณา จำนวน ๓ ฉบับ

๒.๖ การประเมิน...

๒.๖ การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายผ่านเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Indicators : LEI) ได้มีการศึกษาแนวทางการนำเครื่องมือมาใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นมา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้มีการดำเนินโครงการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่มีบทกำหนดโทษทางอาญา และโครงการศึกษาและออกแบบตัวแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในระดับปฏิบัติการ และในอนาคตจะมีการนำตัวแบบดังกล่าวไปดำเนินการต่อยอดการพัฒนาเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายในรูปแบบ Application เพื่อให้มีเครื่องมือในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีความน่าเชื่อถือ มีฐานข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย รวมถึงเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายได้ประเมินกฎหมายในความรับผิดชอบของหน่วยงานผ่าน Application ต่อไป

๒.๗ มาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา (ร่างพระราชบัญญัติชะลอการฟ้อง พ.ศ. ....) ที่ผ่านมามีการจัดรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติชะลอการฟ้อง พ.ศ. .... ตามแนวทางการเสนอร่างกฎหมาย มาตรา ๗๗ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ตลอดจนจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และแนวทางการจัดทำกฎหมายลำดับรอง เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และได้มีหนังสือเสนอร่างพระราชบัญญัติชะลอการฟ้อง พ.ศ. .... ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว ต่อมาสํานักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งเรื่องคืน เนื่องจากได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี

๒.๘. พระราชบัญญัติกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้มีการรวบรวมข้อมูลจาก ๑๒ หน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรม พบว่ามีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานแล้วเสร็จของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ช่องทางการประกาศเผยแพร่กำหนดระยะเวลาดำเนินงาน และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้จัดเก็บข้อมูลระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

๓. คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม มีการประชุมจำนวน ๑ ครั้ง ได้พิจารณาในประเด็นวาระที่สำคัญดังนี้

๓.๑ กรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙ ได้ดำเนินการเผยแพร่กรอบการวิจัยฯ และส่งมอบกรอบการวิจัยฯ ให้กับผู้บริหารหน่วยงานผู้สนับสนุนงบประมาณการวิจัย ได้แก่ วช. และ สกสว. รวมทั้งได้มีการจัดประชุมหารือร่วมกับเครือข่ายนักวิจัยในกระทรวงยุติธรรม เพื่อนำกรอบการวิจัยฯ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับกรอบการวิจัยฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘ สำนักงานกิจการยุติธรรม และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในกระทรวงยุติธรรม มีการดำเนินโครงการวิจัย/ชุดโครงการวิจัย ที่สอดคล้องกับกรอบการวิจัยฯ ทั้ง ๕ กรอบ ได้แก่ ๑) การพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๒) การพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและปกครอง ๓) การพัฒนากฎหมายให้มีความทันสมัย ๔) การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และ ๕) การพัฒนาระบบบริหารจัดการของกลไกในกระบวนการยุติธรรม

๓.๒ การจัดตั้งหน่วยบริหารจัดการทุน (PMU) ด้านกระบวนการยุติธรรม ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้ง PMU เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ภายหลังมีการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเข้าร่วมการประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) รวมทั้งได้มีการหารือร่วมกับผู้บริหารกระทรวงยุติธรรม เพื่อพิจารณาหลักการและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ

กระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการวิจัยของกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อให้มีความสอดคล้อง และเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในฐานะศูนย์กลางงบประมาณด้านการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ สอวช. และ สกสว. เห็นชอบให้มีการจัดตั้งหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมในรูปแบบของหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัยรูปแบบใหม่ (New Funding Modality) โดยในปัจจุบัน อยู่ระหว่างการพัฒนาหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ

๓.๓ แผนการขับเคลื่อนข้อเสนอแนะจากโครงการวิจัยด้านลดการกระทำผิดเข้าสู่การปฏิบัติ ได้ดำเนินงานตาม ๕ กรอบการวิจัย ได้แก่ กรอบการวิจัยที่ ๑ การพัฒนาระบบจำแนกผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ และกรอบการวิจัยที่ ๔ การพัฒนามาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำ มีการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำปีที่ ๒ เสร็จเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันสู่การปฏิบัติต่อไป กรอบการวิจัยที่ ๒ การพัฒนากระบวนการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่มีประสิทธิภาพ กรอบการวิจัยที่ ๓ การประเมินโปรแกรมบำบัดฟื้นฟู และพัฒนาโปรแกรมติดตามหลังปล่อยที่มีประสิทธิภาพ โดยได้เสนอแผนในการผลักดันงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙ ในส่วนของกรอบการวิจัยที่ ๕ การพัฒนามาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำ ได้มีการผลักดันผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักได้มีการรายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

๔. คณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๔.๑ การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการเตรียมบุคลากรก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม : การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา สืบเนื่องจาก กพยช. ได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ เห็นชอบตามข้อเสนอของคณะอนุกรรมการในการเสนอเรื่องขอปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการเตรียมบุคลากรก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม : การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา จากเดิมที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนในสาขาวิชานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ บรรจุหัวข้อวิชาที่เป็นองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมไว้ในหมวดวิชาบังคับ ปรับเป็น ให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถเลือกดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรได้ตามความพร้อมของสถาบันฯ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้มีหนังสือแจ้งแนวทางการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีฯ พร้อมประมวลรายวิชา (Course Syllabus) องค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม ไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) เพื่อประกาศเป็นนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีและใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งปัจจุบัน สป.อว. ได้ดำเนินการแจ้งเวียนขอความร่วมมือสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งเรียบร้อยแล้ว

๔.๒ การจัดทำฐานข้อมูลสื่อสนับสนุนเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม โดยได้รับการสนับสนุนและอนุญาตให้นำสื่อไปใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม รวมจำนวน ๑๖ หน่วยงาน ประกอบด้วย ข้อมูลสื่อ จำนวน ๒๔๕ สื่อ ภายใต้กรอบเนื้อหาที่สอดคล้องกับหัวข้อวิชาตามมติคณะรัฐมนตรี หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และกรอบเนื้อหาโครงการโรงเรียนยุติธรรมอุปถัมภ์ โดยแบ่งเป็น ๓ ส่วนหลัก เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงผู้ศึกษาตามกลุ่มเป้าหมาย สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถเลือกเรียนรู้หรือนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนได้ตามวัตถุประสงค์และตามความสนใจ ได้แก่

- สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก (นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา)

- สื่อการเรียนรู้สำหรับเยาวชน (นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา)
- สื่อการเรียนรู้สำหรับประชาชน

ทั้งนี้ ได้มีหนังสือถึงกระทรวงศึกษาธิการ และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูลสื่อฯ ไปยังโรงเรียนในสังกัดเรียบร้อยแล้ว

๕. คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม มีการประชุม จำนวน ๑ ครั้ง ได้พิจารณาในประเด็นวาระที่สำคัญดังนี้

๕.๑ (ร่าง) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) ได้เห็นชอบร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙) และร่างแผนแม่บทฯ ได้ผ่านความเห็นชอบจากสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ขณะนี้อยู่ระหว่างเสนอ (ร่าง) แผนแม่บทเทคโนโลยีฯ ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง ภายหลังที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องคืน

๕.๒ การพัฒนาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรมและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Master Data) ได้ดำเนินโครงการพัฒนาศูนย์พยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรมแห่งชาติ เพื่อการยกระดับประสิทธิภาพการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยการสร้างระบบพยากรณ์สถานการณ์อาชญากรรมในรูปแบบ Application on mobile เรียกว่า “Safe Points” มีการแสดงผลในลักษณะแจ้งเตือน (Notification) เพื่อตระหนักถึงสถานการณ์อาชญากรรมในแต่ละพื้นที่ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานกิจการยุติธรรมได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๖ เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาประสิทธิภาพเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อแสดงผลข้อมูลด้านยาเสพติดและสถานการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรมผ่านศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC: Justice War Room) และดำเนินการเสร็จเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ นอกจากนี้ ได้มีการจัดทำ (ร่าง) บัญชีหลักข้อมูลกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ ปัจจุบันมีหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูลที่ยืนยันเรียบร้อยแล้วจำนวน ๑๓ หน่วยงาน และอยู่ระหว่างรอยืนยันข้อมูลให้ครบจำนวน ๑ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๖. คณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชน (Non-Custodial) โดยได้ดำเนินโครงการศึกษาการพัฒนามาตรการแทนการควบคุมตัวของประเทศไทยในมิติด้านเศรษฐศาสตร์ ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงประโยชน์และผลกระทบในมิติด้านเศรษฐศาสตร์ที่อาจเกิดขึ้นในการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ในประเทศไทย ทั้งนี้ ในการผลักดันมาตรการดังกล่าว กระทรวงยุติธรรมพิจารณาทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมแทนการควบคุมตัวในเรือนจำ โดยจำแนกกลุ่มเป้าหมายออกเป็น ๓ กลุ่ม ตามบทบัญญัติของกฎหมายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบด้วย (๑) มาตรา ๘๘/๑ กลุ่มผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาคดี (๒) มาตรา ๘๘/๒ กลุ่มนักโทษเด็ดขาด และ (๓) มาตรา ๒๔๖ กลุ่มจำเลยบางประเภทที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะ

๗. คณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการใกล้เคียงข้อพิพาท สรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๗.๑ การจัดหลักสูตรอบรม และผลการใกล้เคียงข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ปัจจุบันมีหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้นำหลักสูตรไปใช้ จำนวน ๓๒ หน่วยงาน ดำเนินการจัดฝึกอบรมจำนวน ๒๑๔ รุ่น มีผู้ผ่านการอบรม จำนวน ๑๐,๐๔๐ คน (ข้อมูล ณ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๖) มีการจัดตั้งศูนย์ใกล้เคียงข้อพิพาท ๒,๐๒๐ แห่ง (ภาครัฐ ๘๒ แห่ง/ ศกช. ๑,๙๓๘ แห่ง) มีจำนวนผู้ใกล้เคียงที่ขึ้นทะเบียน ๙,๔๑๖ คน (ภาครัฐ ๔,๕๔๐ คน/ศกช. ๔,๘๗๖ คน) สามารถลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลได้จำนวน ๒,๖๕๙ เรื่อง (แพ่ง ๒,๑๕๗ เรื่อง/อาญา ๕๐๒ เรื่อง) และลดค่าใช้จ่ายรวมเป็นเงิน ๓๑๘.๖๒ ล้านบาท (ข้อมูล ณ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ - ๒๒ กันยายน ๒๕๖๖)

๗.๒ การประเมินหลักสูตรใกล้เคียงข้อพิพาทฯ ได้ดำเนินโครงการประเมินผลหลักสูตรอบรมการใกล้เคียงข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ผลการประเมินพบว่า ภาพรวมของหลักสูตรฯ อยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ควรมีการกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังของหลักสูตรไว้ให้ชัดเจน ปรับปรุงเนื้อหาสาระวิชาให้มีความทันสมัย เสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีและพัฒนาเทคนิคการฝึกอบรมให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง และสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินคุณภาพหลักสูตรที่ได้อนุญาตให้สถาบันการศึกษา

๘. คณะอนุกรรมการศึกษาและพัฒนาระบบการบังคับคดีเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพย์สินค้างการขายทอดตลาด มีการประชุม จำนวน ๒ ครั้ง ได้พิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวการขายทอดตลาด ซึ่งกำหนดแนวทางในการแก้ไขออกเป็น ๔ ต้นแบบ ได้แก่ ต้นแบบที่ ๑ การนำทรัพย์สินนายประกันนำมาวางเป็นหลักประกันที่ขายทอดตลาดไม่ได้นำมาพัฒนาใช้ประโยชน์ ต้นแบบที่ ๒ การดำเนินโครงการนำร่องการใกล้เคียงหนี้สินเกษตรกรหรือหนี้สิน ที่เป็นที่ดินที่สามารถพัฒนาเพื่อการเกษตรร่วมกับสถาบันจัดการธนาคารที่ดิน (บจธ.) และสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ต้นแบบที่ ๓ การดำเนินโครงการนำร่องเรื่องการนำห้องชุดร้างหรือห้องชุดด้อยมูลค่ามาเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงเพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และต้นแบบที่ ๔ การนำทรัพย์สินที่อาจสามารถนำมาพัฒนาให้เกิดมูลค่ามาใช้ประโยชน์เพื่อใช้หนี้ ปัจจุบันมีการวิจัยเชิงทดลอง (Sandbox) เพื่อศึกษาประเด็นปัญหา ข้อเสนอ รูปแบบ วิธีการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการทรัพย์สินค้างการขายทอดตลาดตัวแบบ (Model) แนวทางการแก้ไขปัญหานี้ผ่านการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพย์สินค้างการขายทอดตลาดที่สามารถนำไปจัดการที่ดินได้จริง ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การดำเนินการจัดการทรัพย์สินค้างการขายทอดตลาด ประกอบด้วย ๑) การขยายผลการดำเนินการต้นแบบ ๒) การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่จำเป็น ๓) การจัดตั้งหน่วยงานบริหารจัดการ พร้อมทั้งมอบหมายกรมบังคับคดีดำเนินการขับเคลื่อนแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามยุทธศาสตร์ฯ เพื่อให้เกิดผลการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมต่อไป

๙. คณะอนุกรรมการพัฒนาวิชาชีพโนตารีปบลิค มีการประชุม จำนวน ๓ ครั้ง โดยได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. .... รวมถึงการออกแบบองค์กรวิชาชีพโนตารีปบลิคในประเทศไทย เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการองค์กรให้เป็นที่ยอมรับขององค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและระดับสากล

ประเด็น...

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนนายกสภาทนายความ ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๖๕ (เพิ่มเกณฑ์อายุเด็กในกรณีที่เกิดกระทำความผิดอาญา) ที่มีการปรับเกณฑ์จากอายุยังไม่เกิน ๑๐ ปี เป็นอายุไม่เกิน ๑๒ ปี แต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เกิดเหตุการณ์สำคัญที่ผู้กระทำผิดเป็นเยาวชน คือ สยามพารากอน และจังหวัดสระแก้ว ทำให้สังคมเกิดคำถามถึงประเด็นดังกล่าวมากมาย ดังนั้น จึงขอให้คณะอนุกรรมการช่วยพิจารณาถึงเรื่องนี้และปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากเกิดเหตุบ่อยในช่วงระยะเวลา ๖ เดือนที่ผ่านมา

มติที่ประชุม   รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกฎหมาย (Law Enforcement Indicator : LEI)

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเรียนต่อที่ประชุมว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในประเทศเพื่อให้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการจึงได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการจัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพัฒนาเครื่องมือดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ขออนุญาตนำประเด็นดังกล่าวกลับไปทบทวนร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และขอรับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ในการนำกลับไปทบทวนและจะนำเสนอต่อที่ประชุมต่อไป

ประเด็นอภิปราย

นายไพลีฐ พานิชย์กุล คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้ให้ความเห็นต่อที่ประชุมว่า ประเด็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกฎหมาย มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลตามที่ประธานได้กล่าวมาในวาระที่ ๑ หากมีการนำเรื่องนี้ไปขยายผลหรือผลักดันเป็นนโยบายที่จะนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ มาสนับสนุนการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกฎหมาย จะก่อให้เกิดประโยชน์และประหยัดทรัพยากร นอกจากนี้ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมจะเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (มีความเป็นวิทยาศาสตร์) ดังนั้น จึงควรผลักดันให้มีการใช้เครื่องมือดังกล่าวไปสนับสนุนการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการ

ประธานกรรมการ กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งผลให้กระบวนการออกกฎหมายของภาครัฐมีขั้นตอนเพิ่มมากขึ้น เดิมเมื่อหน่วยงานรัฐจัดทำร่างกฎหมายและคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการ หลังจากนั้นจะนำร่างกฎหมายส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณา อย่างไรก็ตาม เมื่อมีพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายฯ ส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นขั้นตอนก่อนเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี

ก่อให้เกิด...

ก่อให้เกิดความล่าช้า ดังนั้น จึงควรพิจารณาว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกฎหมาย มีประเด็นสำคัญที่จะต้องประเมินคืออะไร หากเป็นกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่กระบวนการขั้นตอนในการประกาศใช้กฎหมายเกิดความล่าช้า จะสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายหรือไม่ **จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า กฎหมายในระดับกฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวง จะต้องดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้เช่นเดียวกัน** ซึ่งการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรจะเป็นกฎหมายที่กระทบต่อประชาชนในเชิงลบ เป็นกฎกติกาในการกำกับและควบคุมการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนแต่มีความจำเป็นต้องมีการประกาศใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่ถ้าเป็นกฎหมายที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของประเทศ ประชาชนไม่ได้รับความเสียหาย หรือหากประกาศใช้แล้วประชาชนได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น ควรจะพิจารณาว่ามีกรอบการดำเนินงานในลักษณะใดจึงจะเหมาะสม ยกตัวอย่าง กระทรวงพลังงาน จะประกาศกระทรวงพลังงาน เพื่อให้ผู้ประกอบการชี้แจงต้นทุนราคาน้ำมัน แต่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายฯ ซึ่งขณะนี้ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ถึงแม้จะเป็นผลดีต่อสังคมก็ตาม ทั้งนี้ ได้มอบหมายฝ่ายเลขานุการไปพิจารณากรอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมเกี่ยวกับหลักการของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. การจัดทำกฎหมาย ในอดีตมีหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist ๑๐ ประการ) โดยนำหลักของการศึกษาระบบการวิเคราะห์ผลด้านกฎหมายของกลุ่มประเทศ OECD มาใช้ แต่ข้อเท็จจริงจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ไม่ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย หรือไม่ได้มีการวิเคราะห์และประเมินอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดภาระแก่ประชาชน ผู้ที่ต้องถูกบังคับใช้กฎหมาย จากปัญหาดังกล่าวจึงนำมาสู่การกำหนดในบทบัญญัติมาตรา ๗๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และลดสิ่งที่จะเป็นปัญหาหรือภาระที่กระทบต่อประชาชนในมิติต่าง ๆ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อกำหนดกติกา ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการก่อนการตรากฎหมาย ที่จะต้องตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ความคุ้มค่าที่จะต้องประกาศใช้กฎหมายอย่างบูรณาการร่วมกัน ที่ผ่านมามีปัญหาหนึ่งที่พบ คือ หลายหน่วยงานขาดการบูรณาการ ดังจะเห็นได้จากในเรื่องการขออนุญาต ซึ่งได้มีการพยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อจะลดขั้นตอน กระบวนการในการให้บริการประชาชน การประกาศหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายฯ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้จัดทำ "แนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย" สำหรับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปใช้เป็นคู่มือสำหรับประกอบการดำเนินการออกกฎหมายต่าง ๆ ตามกฎหมายในความรับผิดชอบ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

๒. เมื่อมีการตรากฎหมายและมีผลบังคับใช้แล้ว พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายฯ ได้กำหนดให้เมื่อกฎหมายบังคับใช้มาเป็นระยะเวลา ๕ ปี ควรจะมีการทบทวนประเมินผลสัมฤทธิ์ให้สอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะทราบว่า การบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร เพื่อจะนำมาสู่การประเมินว่า กฎหมายยังคงมีประสิทธิภาพ หรือมีปัญหาอุปสรรคใดเพื่อที่จะมีการประเมินว่าจะต้องแก้ไขในส่วนใด

รัฐมนตรี...

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม กล่าวต่อที่ประชุมว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกฎหมาย สำหรับเครื่องมือการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกฎหมาย (Law Enforcement Indicator : LEI) ที่ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ศึกษาและทดลองใช้มาระยะเวลาหนึ่ง จึงเห็นควรให้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมก่อน หากทดลองแล้วพบว่า เป็นประโยชน์จะได้นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณานำเครื่องมือดังกล่าวไปใช้ในโอกาสต่อไป

ปลัดกระทรวงยุติธรรม ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ ได้กำหนดข้อบังคับให้หน่วยงานจะต้องดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ในส่วนที่สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ คือ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการและระยะเวลา ในอดีตจะเป็นการกรอกข้อมูลในช่องว่างเพื่อให้ทราบว่ามีปัญหา อุปสรรค หรือไม่อย่างไร ซึ่งไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๗๗ ดังนั้น จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะต้องกรอกเอกสารข้อมูลต่าง ๆ โดยต้องใช้ระยะเวลานานในการวิเคราะห์ สำหรับแอปพลิเคชันที่สำนักงานกิจการยุติธรรมได้จัดทำขึ้น จะต้องไม่ให้เกิดปัญหาเช่นเดิม และสนับสนุนให้สามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็ว อำนาจความสะดวกให้แก่ผู้ตอบคำถาม นอกจากนี้ ได้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับมาใช้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นระยะเวลา ๔ ปีแล้ว จึงควรที่จะมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้วยเช่นเดียวกัน

มติที่ประชุม มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการนำเครื่องมือประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย Law Enforcement Indicator - LEI ไปทดลองกฎหมายในความรับผิดชอบของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม

๔.๒ การพัฒนานวัตกรรมและยกระดับงานด้านกระบวนการตามหลักนิติธรรม

ฝ่ายเลขานุการได้นำเสนอต่อที่ประชุมว่า จากสถานการณ์ความเชื่อมั่นด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม สภาพปัญหาในกระบวนการยุติธรรมที่ส่งผลต่อการป้องกันและปราบปรามการแก้ปัญหาอาชญากรรมที่ซับซ้อนและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และค่าคะแนนตัวชี้วัดหลักนิติธรรม หรือ Rule of law Index ของโครงการยุติธรรมโลก (The World Justice Project : WJP) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่า ประเทศไทยได้ ๐.๔๙ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑ คะแนน อยู่ในอันดับที่ ๘๒ ของโลกจาก ๑๔๒ ประเทศ นโยบายรัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการฟื้นฟูหลักนิติธรรมให้เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพโปร่งใส และเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศ พร้อมทั้งได้รายงานค่าคะแนนตัวชี้วัดหลักนิติธรรม ซึ่งประกอบด้วย ๘ ปัจจัยหลัก ๔๔ ปัจจัยย่อย และแบ่งค่าคะแนน ออกเป็น สีแดง สีส้ม สีเหลือง และสีเขียว ดังนี้

สีแดง คะแนนระหว่าง ๐.๒๑ - ๐.๓๐ คะแนน หมายถึง ปัจจัยที่ต้องดำเนินการทันที มี ๓ ปัจจัยย่อย

สีส้ม คะแนนระหว่าง ๐.๓๑ - ๐.๔๐ คะแนน หมายถึง ปัจจัยที่ควรดำเนินการ/แก้ไข มี ๘ ปัจจัยย่อย

สีเหลือง คะแนนระหว่าง ๐.๔๑ - ๐.๕๐ คะแนน หมายถึง ปัจจัยที่ควรปรับปรุง มี ๒๐ ปัจจัยย่อย
สีเขียว คะแนนตั้งแต่ ๐.๕๑ คะแนนขึ้นไป หมายถึง ปัจจัยที่ควรพัฒนาต่อไป มี ๑๓ ปัจจัยย่อย

ประเด็น...

ประเด็นอภิปราย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๖๔ มีสาระสำคัญที่ระบุเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินว่า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา ซึ่งเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ คณะรัฐมนตรีได้มีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยหนึ่งในนโยบายสำคัญคือ การประกาศจะฟื้นฟูหลักนิติธรรมที่เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ และเมื่อครบกำหนด ๔ ปี รัฐบาลจะวางรากฐานและโครงสร้างพื้นฐานใหม่ให้กับประเทศโดยยึดหลักนิติธรรมที่เข้มแข็งและน่าเชื่อถือ ประเด็นเรื่องหลักนิติธรรมซึ่งมีเป้าหมายที่จะยกระดับค่าคะแนน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ประเทศไทยได้คะแนน ๐.๔๙ ไม่ถึง ๕๐% เมื่อไปพิจารณาในรายละเอียดจะมีประเด็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่ได้คะแนนน้อย อาทิ ได้ ๐.๒๗ คะแนน เป็นเรื่องเจ้าหน้าที่รัฐในฝ่ายนิติบัญญัติใช้สาธารณสมบัติเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และขั้นตอนการทำงานเป็นไปตามกฎเกณฑ์อย่างตรงไปตรงมา สำหรับคะแนนน้อยที่สุดคือ ๐.๒๕ คะแนน ระบบราชทัณฑ์มีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมอาชญากรรม ดังนั้น ในการยกระดับหลักนิติธรรมจะเกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงาน ทั้งตำรวจ อัยการ ศาล และกรมราชทัณฑ์ รวมถึงหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทั้งหมด ในเบื้องต้น จึงขอให้ทุกหน่วยงานพิจารณารายละเอียดของตัวชี้วัดและแบบสอบถาม และวิธีดำเนินการ เนื่องจากเรื่องนี้ถือเป็นวาระสำคัญที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ในการบริหารราชการแผ่นดิน นอกจากนี้ ในเรื่องการแก้ปัญหาหนี้โทชล้นคูก ขณะนี้มีนักโทษอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน ควรจะแก้ไขกฎหมายมาตรา ๘๙/๑ อย่างจริงจัง หรือควรทำอะไร เป็นอีกเรื่องที่สำคัญที่จะต้องมาประชุมหารือร่วมกัน

นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชญาวิทยา ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า จากการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม (Rule of law Index) มีดัชนีตัวชี้วัดในมิติการพัฒนาเศรษฐกิจคือ ดัชนีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก (Global Competitive Index : GCI) จัดทำโดย World Economic Forum (WEF) ซึ่งประเทศไทยได้อันดับที่ ๓๐ จากการประเมินทั้งหมด ๖๔ ประเทศ เป็นค่าเฉลี่ยมาตรฐานโลก ดังนั้น บทบาทภารกิจของ กพยช. ที่สามารถทำงานในเชิงยุทธศาสตร์ได้โดยการนำโจทย์ของท่านประธานและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และให้แต่ละหน่วยงานนำตัวชี้วัดไปศึกษา สำหรับภาพรวมควรกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของประชาชน และนำดัชนีชี้วัดทั้งเรื่องหลักนิติธรรมและดัชนีความสามารถในการแข่งขันระดับโลกมาผสมผสาน น่าจะเห็นผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้นำเสนอระบบปฏิบัติการแสดงสถานการณ์ด้านยาเสพติดและกระบวนการยุติธรรม (DXC : Justice War room) ต่อที่ประชุม โดยสามารถนำข้อมูลจากระบบดังกล่าวสนับสนุนนโยบายของ กพยช. โดยในระบบฐานข้อมูลจะเชื่อมโยงแผนนโยบายแต่ละระดับทั้งยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๖ (SDGs ๑๖) ดัชนีชี้วัดหลักนิติธรรม และนำเสนอในรูปแบบแดชบอร์ด (dashboard) และค่าคะแนนแต่ละปัจจัย จะแสดงผลรูปแบบกราฟเรดาร์ (Radar Chart) รวมทั้งวิเคราะห์เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละปัจจัยสามารถนำไปวิเคราะห์เป้าหมายในการขับเคลื่อน กพยช. ได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานวิธีแรก คือ ไม่ต้องมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้ฝ่ายเลขานุการประสานส่งต่อข้อมูลหน่วยงานต่าง ๆ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อยกระดับวิธีการทำงาน วิธีที่สอง คือ จัดตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อมาร่วมกันขับเคลื่อนภารกิจในการยกระดับค่าคะแนนหลักนิติธรรม นอกจากนี้ได้ยกตัวอย่าง เรื่องกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งที่พบปัญหาความล่าช้า และขอให้ศาลนำประเด็น

ดังกล่าว...

ดังกล่าวไปพิจารณา ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาถึงกระบวนการบังคับคดี หากสามารถแก้ปัญหาความล่าช้า ในกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งได้จะถือเป็นนวัตกรรมที่สำคัญ การจัดตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน มาขับเคลื่อนภารกิจงานในแต่ละเรื่องจะต้องมีจำนวนที่เหมาะสม และควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อแสดงผล ให้หน่วยงานได้รับรู้ความคืบหน้าอย่างเป็นปัจจุบัน (Real time)

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้ขอหารือที่ประชุมเพื่อขอความเห็นชอบในการ แต่งตั้ง ปรับปรุง หรือยกเลิกคณะอนุกรรมการ เดิมมีคณะอนุกรรมการจำนวน ๑๑ คณะ ซึ่งบทบาทภารกิจ อาจจะไม่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือสภาพปัญหาในปัจจุบัน ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการ จึงขออนุญาตจาก ที่ประชุมไปปรึกษาหารือกับประธานกรรมการและรองประธานถึงแนวทางการดำเนินงานต่อไป

ประธานกรรมการ ได้กล่าวในที่ประชุมว่า ขอให้มีการทบทวนคณะอนุกรรมการว่าควร จะมีการยกเลิก หรือแก้ไข ปรับปรุงคณะอนุกรรมการชุดใด และนำประเด็นที่ได้กล่าวในวาระที่ ๑ มาศึกษา โดยขอหารือกับรองประธานกรรมการ ถึงแนวทางการจัดตั้งคณะอนุกรรมการและการขับเคลื่อน กยพช. ต่อไป

มติที่ประชุม เห็นชอบให้แก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกคณะอนุกรรมการภายใต้ กยพช. โดยมอบหมาย ฝ่ายเลขานุการฯ หารือกับประธานกรรมการ และรองประธานกรรมการ

๔.๓ รายงานประจำปีคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอร่างเนื้อหาารายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ต่อที่ ประชุม ดังนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอ

พระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๑๐ (๘) และ ๑๖ (๖) ได้กำหนดให้สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงาน เลขานุการของคณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการ บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติโดยให้คณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอต่อ คณะรัฐมนตรี

๒. (ร่าง) รายงานประจำปีคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า ได้มีการจัดทำ (ร่าง) รายงานประจำปี คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ รายละเอียดเนื้อหาประกอบด้วย ๖ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ภาพรวมสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินงาน กยพช. และคณะอนุกรรมการ

ส่วนที่ ๓ ผลการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของ กยพช. ตามพระราชบัญญัติพัฒนาการ บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (มาตรา ๑๐)

ส่วนที่ ๔ การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๙)

ส่วนที่ ๕ ผลการดำเนินงานของฝ่ายเลขานุการ (สำนักงานกิจการยุติธรรม)

ส่วนที่ ๖ ภาคผนวก

มติที่ประชุม...

มติที่ประชุม เห็นชอบ (ร่าง) รายงานประจำปีคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

คณะกรรมการได้มีประเด็นข้อหารือต่าง ๆ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ว่าที่พันตรีสมบัติ วงศ์กำแหง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานยุติธรรม มีข้อหารือ ต่อที่ประชุม จำนวน ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก การประชุม กพยช. ควรมีการประชุมเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์ในหลาย ๆ ประเด็นและประชาชนเกิดความไม่เชื่อมั่น ดังนั้น กพยช. ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลนโยบายด้านการพัฒนางานยุติธรรม จึงควรขับเคลื่อนภารกิจในส่วนนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน

ประเด็นที่สอง กระบวนการฝึกอบรมของทนายความ ประกอบด้วย ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ การฝึกงานสำนักงาน ๑ ปี และสอบเพื่อขอใบอนุญาตในการเป็นทนายความ ปัญหาที่ผ่านมา พบว่า ทนายความที่ได้รับใบอนุญาตว่าความ ไม่เคยผ่านการฝึกปฏิบัติจริงในการซักถามความ หรือการว่าความ ทั้งที่เป็นงานหลักของทนายความ เนื่องจากข้อจำกัดของพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๘๒ ที่กำหนดให้ทนายความที่จดทะเบียนและได้รับใบอนุญาต ทำหน้าที่ถามความได้ ซึ่งหากฝ่าฝืนจะมีโทษจำคุก ๒ ปี หรือโทษปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำและปรับ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ จึงไม่สามารถจัดอบรมผู้ที่ฝึกเป็นทนายความได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น อาจจะต้องมีการทบทวนกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบกับการฝึกปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาหรืออัยการ จะมีผู้ช่วยผู้พิพากษา อัยการผู้ช่วย สามารถที่จะถามความในขณะฝึกอบรม ซึ่งวิชาชีพทนายความเป็นเสาหลัก ด้านหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม และหากทนายความไม่สามารถว่าความได้จะกระทบต่อการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน

ทั้งนี้ **ผู้แทนนายกสภาทนายความ** ได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวว่า การปรับปรุงแนวทางการฝึกอบรมทนายความไปสู่เป้าหมายเดียวกับการมีผู้ช่วยผู้พิพากษา หรืออัยการผู้ช่วย ในส่วนของสภาทนายความ ซึ่งนอกจากจะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๕๘ จะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐด้วยเช่นกัน เพราะค่าใช้จ่ายการฝึกอบรมผู้ที่ขอใบอนุญาตทนายความ ใช้งบประมาณที่ได้จากการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นทนายความ ไม่ได้รับงบประมาณจัดสรรในส่วนนี้ เนื่องจากงบประมาณแผ่นดินได้ถูกนำไปขับเคลื่อนใน ๓ โครงการใหญ่ภายใต้โครงการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ได้แก่ โครงการทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ โครงการปฏิรูปทนายความอาสาทนายความขอแรงและที่ปรึกษากฎหมายเด็กหรือเยาวชน และโครงการศูนย์นิติธรรมสมานฉันท์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างไรก็ตาม จะขอรับข้อสังเกตดังกล่าวไปหารือกับคณะกรรมการบริหารต่อไป

มติที่ประชุม มอบหมายฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตของกรรมการ

๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้หารือต่อที่ประชุมในเรื่องความเหมาะสมของจำนวนการประชุมการประชุม กพยช. ว่าควรจะประชุมอย่างน้อย ๒ เดือนครั้ง หรือเดือนละครั้ง เพื่อนำประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม หรือปัญหาอาชญากรรม มาประชุมหารือเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน รวมทั้งประเด็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งประธาน

กรรมการ...

กรรมการได้กำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อย ๒ เดือนครั้ง หลังจากที่ได้มีการหารือในประเด็นเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการต่าง ๆ มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานและรายงานให้คณะกรรมการรับทราบความคืบหน้าเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

มติที่ประชุม   มอบหมายฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตของกรรมการ

๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กล่าวถึงประเด็นปัญหาเสพติด สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่กำหนดให้ผู้เสพเป็นผู้ป่วย และหากผู้เสพสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา และปฏิบัติตามถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด จนได้รับการรับรองว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษา จะทำให้ผู้นั้นไม่มีความผิด แต่การดำเนินการที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ พบว่า มาตรการดังกล่าว ปริมาณผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษามีจำนวนไม่เพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะเข้าสู่การดำเนินคดี และศาลจะมีคำพิพากษาลงโทษจำคุก ๖ เดือน รอลงอาญา ๒ ปี และสั่งคุมประพฤติ โดยไม่ได้มีคำสั่งบังคับให้บุคคลนั้นต้องเข้ารับการบำบัดรักษา การติดยาเสพติด ปัจจุบันมีอยู่ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน ดังนั้น จึงขอให้ศาลรับข้อสังเกตในเรื่องดังกล่าวเกี่ยวกับการเพิ่มเงื่อนไขการบังคับบำบัดรักษา และการติดค่าไถ่ EM เพื่อจะแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำดังกล่าว

นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชญาวิทยา ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เนื้อหาของประมวลกฎหมายยาเสพติดมุ่งเน้นการสมัครใจบำบัด แต่สาเหตุที่ยังไม่สำเร็จ เพราะไม่ค่อยมีผู้ใดสมัครใจ ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขจะทำหน้าที่บำบัดผู้เสพยาเสพติด และให้กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ขณะนี้กระทรวงสาธารณสุขได้มอบหมายกรมสุขภาพจิต จัดทำฐานข้อมูลจำแนกประเภทกลุ่มของผู้ติดยาเสพติด แบ่งเป็น สีเขียว สีเหลือง สีแดง และให้โรงพยาบาลชุมชนทำหน้าที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เรียกว่า มินิธัญญารักษ์ แต่การดำเนินงานค่อนข้างเป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้ปัญหาเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล และนำไปสู่การสั่งรอลงโทษและสั่งคุมประพฤติต่อไป ทั้งนี้ จึงเกิดข้อจำกัดในทางปฏิบัติสำหรับกรมคุมประพฤติ เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณและมีหน้าที่บังคับบำบัดแล้ว ส่งผลให้นโยบายเปลี่ยนผู้เสพเป็นผู้ป่วยไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ

ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมว่า จะรับประเด็นเรื่องยาเสพติดไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง และโดยปกติเมื่อศาลจะสั่งรอลงโทษและสั่งคุมประพฤติ หากมีความเห็นจากพนักงานคุมประพฤติว่าเห็นควรบำบัด ศาลจะเห็นด้วยตามความเห็นของพนักงานคุมประพฤติ อย่างไรก็ตาม อาจเกิดกรณีที่ศาลไม่ได้สืบเสาะก่อนและพิจารณาตัดสินตามคำฟ้อง ซึ่งจะรับไปดำเนินการต่อไป

นอกจากนี้ ได้กล่าวถึง แนวนโยบายของประธานกรรมการ ที่ต้องการให้เป็นรัฐที่สนับสนุนการให้ประชาชนใช้ชีวิตได้อย่างปกติ เป็นจุดสำคัญของกระบวนการยุติธรรมที่สามารถทำให้เห็นเป็นรูปธรรม กระบวนการยุติธรรมในรูปแบบเดิมจะกำหนดชะตาชีวิตของประชาชน แต่ในความเป็นจริง รัฐควรสนับสนุนการใช้ชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้นกระบวนการยุติธรรมที่เป็นการให้บริการ (service) สำนักงานศาลยุติธรรมได้ดำเนินการตามแนวนโยบายรัฐบาลอยู่ก่อนแล้ว ยกตัวอย่าง ปัจจุบันประชาชนที่ประสงค์จะขอคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกของศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถได้คำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกหรือหนังสือรับรองคดีถึงที่สุดของศาลแม่ฮ่องสอน โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้น หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ อัยการ ศาล ควรพิจารณาเรื่องการให้บริการประชาชนเช่นเดียวกัน ปัจจุบันศาลยุติธรรมได้มีการจัดทำคำสั่งศาลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยง

กับหน่วย...

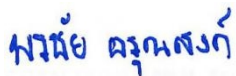
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปใช้ติดต่อ แต่ยังคงมีข้อจำกัดในการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานซึ่งเป็นระเบียบข้อบังคับทำให้เกิดอุปสรรคไม่สามารถดำเนินการได้ พร้อมทั้งได้ยกตัวอย่างที่ผ่านมาที่ได้ดำเนินงานร่วมกับกรมบังคับคดี ในคดีหลอกลวงการซื้อของทางออนไลน์ ให้สามารถอายัดได้ทันที และรอรับเงินที่กรมบังคับคดี ภายหลังที่ศาลพิพากษาตัดสินแล้ว

มติที่ประชุม มอบหมายฝ่ายเลขานุการรับแนวทางของศาลยุติธรรมไปศึกษาพัฒนาเป็นต้นแบบกับหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

๔. เลขานุการเนติบัณฑิตยสภา กล่าวว่า เนติบัณฑิตยสภา มีสำนักงานช่วยเหลือทางกฎหมายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกระทรวงยุติธรรมจำนวนหนึ่งซึ่งยังคงไม่เพียงพอ จึงต้องนำงบประมาณที่เนติบัณฑิตยสภาจัดเก็บจากสมาชิกไปใช้ในการช่วยเหลือประชาชน และได้รายงานกระทรวงยุติธรรมให้ทราบแล้ว ทั้งนี้ เนติบัณฑิตยสภายินดีที่จะร่วมดำเนินการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย

มติที่ประชุม มอบหมายฝ่ายเลขานุการรับข้อเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๓๐ น.

(นายพรชัย อรุณสงค์)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวคัทลียา แก้วอ่อน)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวปริยานุช จริงจิตร)
ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

(นายชาตรี จันทรพิญ)
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

(พงษ์ธร ชาญญสิริ)
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม